

Toplumsal değişme aile, siyaset, ekonomi gibi toplumsal kurumların yapısında; davranış kalıplarında, kültürel sembollerde, ilişki, değer ve normlarda gerçekleşen farklılaşmalardır.

**1. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değişmenin özelliklerinden biri değildir?**

- A) Toplumsal değişme belli dönemlerde ortaya çıkar sürekli değildir.
- B) Toplumsal değişmenin unsurları kimi zaman planlı kimi zaman tesadüfidir.
- C) Bazı toplumsal değişim unsurları kısa süreli olurken bazıları nispeten daha uzun sürelidir.
- D) Toplumsal değişim unsurları hem olumlu hem olumsuz sonuçlara yol açabilir.
- E) Toplumsal değişme bir süreçtir.

Yaşlı insanların geçmişten özlemle söz ettiklerini sıkça duyarız. Eski dostlukların, akraba ilişkilerinin, mahalle kültürünün kalmadığından ya da kullanmakta zorluk çektikleri yeni teknik aygıtların icat edilmesinden, mekânların daralmasından, kalabalıklardan şikâyet ederek geçmiş deneyimlerini anlatırlar. Bu durum, kısmen insanların yaşlandıkça güçlenen, geçmişe özlem duyma duygusundan kaynaklansa da sosyolojik bir gerçeği de göz önüne sermektedir.

**2. Bu parçada bahsedilen sosyolojik gerçek aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Toplumsallaşma
- B) Toplumsal değişme
- C) Kültürel yozlaşma
- D) Toplumsal sapma
- E) Toplumsal değer

Dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel, bilimsel gelişmeler anında dünyanın büyük bir bölümüne haber olarak ulaşmakta ve etkide bulunmaktadır.

**3. Parçada toplumsal değişmeyi etkileyen hangi faktörden söz edilmiştir.**

- A) Bilim ve teknoloji
- B) Kitle iletişim araçları
- C) Küreselleşme
- D) Ekonomi
- E) Fiziki çevre

Kocaeli halkı 1950’li yıllarda başlayan ve hızla gelişen sanayileşme sürecine kadar bahçıvanlık ve tarımla (sebze, meyve) uğraşmıştır. Bu yıllardan itibaren art arda açılan sanayi tesislerinin etkisiyle halkın geçim kaynağı büyük oranda sanayiye kaymış durumdadır. Kocaeli Türkiye’nin en hızlı gelişen, sanayileşen illerinden biridir. Türkiye’nin İstanbul’dan sonra en büyük sanayi merkezidir

**4. Kocaeli’nin sanayi kenti haline gelmesini sağlayan toplumsal değişim unsuru aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bilim ve teknoloji
- B) Kitle iletişim araçları
- C) Küreselleşme
- D) Ekonomi
- E) Fiziki çevre

Dünyanın hemen her toplumunda baş döndürücü bir hızla toplumsal değişmeler yaşanmaktadır. Toplumlar az ya da çok toplumsal değişimden payını almaktadır. Örneğin 200 milyon nüfusa sahip Brezilya’da yaklaşık 1 milyon yerli yaşamakta ve bu yerlilerden 100 bini artık şehirlerde yaşamaya ve modern hayata uyum sağlamaya başladılar.(basından Düzenlenmiştir.)

**5. Bu gazete haberine göre toplumsal değişmeye neden olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Bilim ve teknoloji
- B) Küreselleşme
- C) Fiziki çevre
- D) Demografi
- E) Ekonomi

Doğa koşullarındaki değişimler, toplumsal değişmeye neden olur. Örneğin deprem, sel gibi doğal afetlerin olması, çevre kirliliği, iklim değişiklikleri, küresel ısınma, salgın hastalıklar (domuz gribi, kuş gribi, Kırım-Kongo kanamalı ateşi), ormanların yok edilmesi ve teknolojinin doğal dengeyi bozacak biçimde kullanılması gibi değişimler iç göçlere, bölgesel nüfusun azalmasına, ekonomik hayatın zayıflamasına vb. yol açmaktadır.

**6. Metinde bahsedilen özellikler toplumsal değişmeyi etkileyen unsurlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?**

- A) Kitle iletişim araçları
- B) Fiziki çevre
- C) Demografik yapı
- D) Ekonomi
- E) Bilim ve teknoloji

William Fielding Ogburn göre manevi kültür öğelerinin (değer, inanç, norm vb.) maddi kültür (giyim kuşam, araç, buluş ve icatlar vb.) öğelerine kıyasla daha yavaş değişmesidir. Bunun yanı sıra manevi kültürün; maddi kültüre uyum sağlayamaması, manevi kültürün maddi kültürü onaylamaması sonucunda ortaya çıkabilir.

**7. Parçada tanımlanan kültürel süreç aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Kültürel Yozlaşma
- B) Kültür Emperyalizmi
- C) Kültürel gecikme
- D) Kültürel farklılık
- E) Kültürel Asimilasyon

Toplumsal çözülme, bir toplumda ortak değer ve normların kaybolmasıyla toplumsal birliğin bozulmasıdır. Toplumun bir arada tutan ve onun bütünleşmesini sağlayan bağlar zayıfladıkça toplumsal çözülme meydana gelir. Değer ve normlar gücünü yitirir ve toplumu oluşturan birey ve gruplar için aynı anlamı ifade etmez hâle gelirse toplumsal çözülme başlar

**8. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal çözülmenin nedenleri arasında gösterilmez?**

- A) Millî birlik bilincinin zayıflaması
- B) İnsan hak ve özgürlüklerinin Kısıtlanması
- C) Örgütlenme yetersizliği
- D) Demokratik kurumlaşma Yetersizliği
- E) Orta tabakanın genişlemesi

Birinci Dünya Savaşı ile Kurtuluş Savaşı'nda önemli insan kaybına uğrayan Türkiye'nin, geniş toprakları üzerindeki nüfus sayısını arttırması gerektiği fikri, çıkarılan kanunlarla doğumu arttırma ile ilgili tedbirleri alma görevi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na verilmiştir. Nüfusu arttırma tedbirlerinin alınmasıyla ilgili olarak köylere, belediyelere, illere düşen sorumluluklar belirlenmiş, çok çocuklu ailelere vergi ve benzeri muafiyetler ve bazı durumlarda da ayrıcalıklar sağlanmıştır. Nüfusu arttırmaya yönelik politikalar, 1960 yılına kadar geçerli olmuştur. 1960 yılından sonra ise nüfusu arttırmaya yönelik politikanın değiştirilmesi üzerinde durulmaya başlanmıştır.

**9. Bu parçada sözü edilen değişme türü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Liderin etkisindeki değişme
- B) Serbest toplumsal değişme
- C) Demokratik planlı değişme
- D) Baskı yoluyla değişme
- E) Kültürel etkenler yoluyla değişme

- I. Toplumu meydana getiren maddi ve manevi unsurların uyumlu bir bütün oluşturacak şekilde birbirini tamamlamasıdır.
- II. Toplumu meydana getiren maddi ve manevi unsurların uyumlu bir bütün oluşturacak şekilde birbirini tamamlamamasıdır.

**10. Yukarıda verilen tanımlamalar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle sırasıyla ilişkilendirilebilir?**

- A) Toplumsal değişme - toplumsal çözülme
- B) Toplumsal çözülme- toplumsal bütünleşme
- C) Toplumsal ilerleme-toplumsal bütünleşme
- D) Toplumsal bütünleşme - toplumsal çözülme
- E) Toplumsal benzeşme- toplumsal farklılık

Toplumsal gelişme, toplumsal yapıyı oluşturan birçok ögenin ileriye doğru değişip bir araya gelmesiyle oluşur. Yani bu ögelerdeki değişim tek başına bir anlam ifade etmez, hep birlikte gerçekleştiği zaman toplumsal gelişmeden söz edilebilir.

**11. Buna göre toplumsal gelişmenin olduğu bir toplumda aşağıdakilerden hangisi gözlemlenecek bir davranış değildir?**

- A) Bireylerin alım gücünün yükselmesi
- B) Adalete karşı duyulan güvenin artması
- C) Alt sınıfın büyümesi
- D) Eğitim ve sağlıkta fırsat eşitliğinin sağlanması
- E) Temel hak ve hürriyetlerin özgürce kullanılması

İletişim teknolojilerinin değişmesi ulaşım olanaklarının artması ve gelişmesi farklı kültürlerin tanışmasını hızlandırmıştır bu karşılaşma toplumları başta bireysel alanda sonra da toplumsal boyutta değişmeye sürüklemiştir örneğin dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir gelişmeden anında haberdar olma bizi dünya ile içli dışlı hale getirmiş ve değişime zorlamıştır.

**12. Bu parçada toplumsal değişmeye yol açan etkenlerden hangisine değinilmiştir?**

- A) Demografi
- B) Fiziki çevre
- C) Teknolojik gelişmeler
- D) Modernleşme
- E) Sanayileşme

İletişim ve ulaşım imkanlarının sınırlı olduğu toplumlarda değişimin de çok yavaş olduğu görülür. Özellikle teknolojik açıdan gelişmemiş ve doğal çevre açısından da kapalı olan toplumlarda değişim çok yavaştır.

**13. Parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?**

- A) Maddi kültür manevi kültürden daha yavaş değişir.
- B) Toplumdaki kurumların değişmesi hız ve zaman bakımından farklılık gösterir.
- C) Toplumsal değişimin belli bir yönü yoktur.
- D) Toplumsal değişimin hızlı olması toplumsal çözülmeye neden olur.
- E) Etkileşim imkanlarının kısıtlı olması toplumsal değişmeyi yavaşlatır.

- Zaman içinde aşama aşama gerçekleşen kişisel kanunlara göre farklılık göstermeyen toplumsal değişimdir.
- Kısa dönem içinde oluşmaz, uzun bir dönemi kapsar. Örneğin tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş yüzlerce yılda gerçekleşmiştir.

**14. Burada sözü edilen durumlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Organik dayanışma
- B) Mekanik dayanışma
- C) Evrim
- D) İlerleme
- E) Devrim

Toplumsal değişme Kavramı bir değer yargısı taşımaz. İyi ya da kötüye doğru bir farklılaşma içermez yön belirtmez. Toplumsal değişme ileriye doğru olabileceği gibi geriye de olur da olabilir.

**15. Bu parçada vurgulanmak istenen görüő aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Toplumsal değişme her zaman ileriye doğrudur.
- B) Toplumsal değişme ile toplumsal gelişme aynı kavramlardır.
- C) Toplumsal değişmenin geriye olması düşünülemez.
- D) Toplumsal değişme kavramı nesnelir.
- E) Her toplumda değişmenin yaşanması kaçınılmazdır.

- Büyücülerin ya da üfürükçülerin doktorların işine el atması
- Devlet insanların yolsuzlukla suçlanması
- Atamalarda torpile öncelik verilmesi

**16. Bu durumların yaşandığı bir toplumda aşağıdakilerden hangisinin görölmesi beklenir?**

- A) Toplumsal çözölme
- B) Toplumsal bütünleşme
- C) Kültürel gecikme
- D) Toplumsallaşma
- E) Toplumsal değişme

**17. “Zaman sana uymazsa sen zamana uy” sözü ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Değişime açık olan toplumlar kolay çözölürler.
- B) Toplumsal değişim kaçınılmazdır. Çağın şartlarına göre toplum ve birey değişmelidir.
- C) Toplumsal değişim toplumsal sapmayı da beraberinde getirir.
- D) Gelenekler toplumsal gelişim ve değişim önündeki en büyük engellerdir.
- E) İnsan zamana uymamalı, zaman insana uymalıdır.

Toplumsal değişme olumlu veya olumsuz bir değer yargısı olmaksızın toplumda meydana gelen yeni duruma geçiş ifade eder yani toplumsal değişme olumlu yönde olabileceği gibi olumsuz yönde de olabilir.

**18. Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisi olumsuz yönde bir değişmeyi ifade etmektedir?**

- A) Kültürel birikimin artması
- B) Felsefeye ve sanata verilen değerin artması
- C) Suç oranlarının artması
- D) Toplumsal sapmanın azalması
- E) Ekonomik refahın artması

Günlük dilde modern, çoğu zaman güncel ya da çağdaş (muasır) anlamında kullanılır.

Modernleşme, yeni hayat tarzlarının çarpıcı biçimde gelişimine yol açan ve toplumsal anlamda karmaşık olan bazı ekonomik, politik ve kültürel süreçleri içermektedir. Sanayileşme, kentleşme, ulus-devletlerin ortaya çıkışı, demokratikleşme, kapitalizm gibi olgular modernleşme döneminde ortaya çıkmıştır. Modernleşme ile birlikte üretim tarımdan sanayiye kaymış, kapalı ekonomiden açık pazar ekonomisine geçilmiştir. Üretim her ne kadar tarımdan sanayiye kaymış olsa da tarımsal üretime modern tarım yöntemleriyle devam edilmiştir. Kentleşmenin etkisiyle geleneksel mimari yapılar yerini modern mimari yapılara bırakmıştır.

**19. Buna aşağıdakilerden hangisi modern toplumların özelliklerinden biri değildir?**

- A) İnsan odaklıdır, insan yaşamına değer verir.
- B) Akılcı ve laik bir dünya görüşü hâkimdir.
- C) Karmaşık iş bölümü ve uzmanlaşma söz konusudur.
- D) Kadın ve erkek ayrımı azalmıştır. Kadınlar sosyal hayatın ayrılmaz parçasıdır.
- E) Geleneksel kontrol araçları toplumsal yaşamda etkilidir.

Küreselleşmenin en önemli etkisi, sermayenin küreselleşmesiyle yerel girişimciler etkinliğinin azalmasıdır. Dünya, büyük sermayenin egemen olduğu bir pazara dönüşmektedir. Tüketim biçimleri küreselleşmiş, kültürel çeşitlilik azalmıştır. Aynı yemeği yiyen, aynı tür elbiseler giyen, aynı müziği dinleyen, aynı filmi hoşlanan bir tüketici sınıfı oluşmuştur.

**20. Aşağıdakilerden hangisi küreselleşmenin olumsuz etkilerinden biri değildir?**

- A) Az gelişmiş ülkeler, gelişmiş ülkelerin kültürel, ekonomik ve siyasi baskısının etkisi altında kalması.
- B) Millî kültür, millî egemenlik ve ulusal bağımsızlık gibi kavramların değerleri azalması.
- C) Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkeler gelişmiş ülkelerin sömürüsüne maruz kalması.
- D) Geleneksel değerlerini korumaya çalışan ve farklı kültürlerle de benzemeye çalışan toplumlarda olumlu sapma davranışları görülmektedir.
- E) İşsizliğe yol açan küreselleşme, toplumların ekonomik ve sosyal krizler yaşamasına neden olması.